

**CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII**

2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
www.csm.md; email: aparatul@csm.md
tel.: 022-990-990, fax: 022-22-73-20

**ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ**

2009, г. Кишинэу, ул. М. Еминеску, 5
www.csm.md; email: aparatul@csm.md
тел.: 022-990-990, факс: 022-22-73-20

*Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. Al. Lăpușneanu, nr.28*

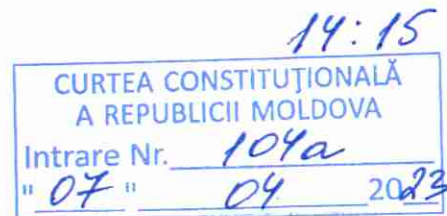
Prin prezenta, în conformitate cu art. 4 alin. (5¹) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996, Consiliul Superior al Magistraturii Vă expediază spre examinare sesizarea privind controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Anexă:

1. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii -11 file
2. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.104/5 din 4 aprilie 2023 cu privire la controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii -3 file

*Președinte interimar al Consiliului
Superior al Magistraturii*

Nina Cernat

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE

privind controlul constituționalității articolului 15 alineatul 2 Legea nr. Nr. 947 din 19-07-1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii

prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și 25 lit. d¹) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (5¹) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și art. 38 alin. (1) lit. d¹) din Codul jurisdicției constituționale

Chișinău
4 aprilie 2023

Autorul sesizării

Consiliul Superior al Magistraturii

Obiectul sesizării

În baza art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și 25 lit. d¹) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (5¹) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și art. 4 alin. (1) lit. a) și 38 alin. (1) lit. d¹) din Codul jurisdicției constituționale, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii solicită Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității unor prevederi ale art. 15 al. 2 din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (Monitorul Oficial, nr.15-17 din 22 ianuarie 2013, art. 65):

(2) Ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi *din membrii care sunt în exercițiul funcției* și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin. (1).

Problema abordată în sesizare urmează a fi examinată în raport cu aplicabilitatea normelor constituționale și asigurării funcționalității instituțiilor de stat. La moment, se pune în pericol activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și care este garantul independenței autorității judecătorești.

Sintagma din alin.(2) art.15 legea nr.947/96 : „...*din membrii care sunt în exercițiul funcției...*”, nu ar genera incertitudini în situația în care Consiliul Superior al Magistraturii ar acționa în componență deplină, sau cel puțin mai mult de ½ din componența numerică prevăzută de Constituție.

Sesizarea este determinată, în esență, de limitele mandatului Consiliului Superior al Magistraturii în componență redusă (3 membri din societatea civilă și un membru judecător care exercită atribuțiile până la numirea succesorului) și de a-și exercita o parte din atribuțiile constituționale în perioada desfășurării procedurii pre-*vetting*, perioadă, care durează, în care candidații la funcția de membru în organul de autoadministrare a judecătorilor, sunt supus unei proceduri de evaluare externă a integrității, dispusă în baza Legii Nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Finalmente, scopul urmărit de autorul sesizării este deblocarea funcționalității unei instituții fundamentale a statului și de restabilire a ordinii constituționale în cazul obstrucționării deliberate a acestora de către Adunarea Generală a Judecătorilor și se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională conexe, precum statul de drept, separația și colaborarea puterilor în stat, loialitatea constituțională, supremația Constituției și caracterul obligatoriu al hotărârilor Curții Constituționale.

Sesizarea vizează, totodată, respectarea principiului reprezentativității puterii judecătorești în componența Consiliului Superior al Magistraturii, separației puterilor în stat atât prin prisma echilibrului acestora, cât și a principiului egalității

persoanelor antrenate în activitatea celor care exercită aceste puteri.

Principii generale de referință

- a) principiul legalității;
- b) principiul independenței autorității judecătorești;
- c) principiul colaborării puterilor de stat;
- d) principiul proporționalității.

Cadrul normativ pertinent

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 121

Rolul

Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței autorității judecătorești.

Articolul 122

Componența

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este format din 12 membri: șase judecători aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, reprezentând toate nivelurile instanțelor judecătorești, și șase persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate personală, cu experiență în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant, care nu activează în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic.

Articolul 123

Atribuțiile

(1) Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de

judecători. Consiliul Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile în mod direct sau prin intermediul organelor sale specializate.

(2) Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.

Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească

Articolul 1. Puterea judecătorească

(1) Puterea judecătorească este independentă, separată de puterea legislativă și puterea executivă, are atribuții proprii, exercitate prin instanțele judecătorești, în conformitate cu principiile și dispozițiile prevăzute de Constituție și de alte legi.

Articolul 23¹. Autoadministrarea judecătorească

(1) Independentă instanțelor judecătorești reprezintă independența organizațională și funcțională a acestora, care este realizată prin autoadministrare judecătorească.

Prevederile Legii nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii:

Articolul 1. Consiliul Superior al Magistraturii – organ de autoadministrare judecătorească

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.

Articolul 4. Competența Consiliului Superior al Magistraturii

(1) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe referitoare la cariera judecătorilor:

a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a judecătorilor sau de promovare a acestora la o instanță superioară;

a¹) transferă judecătorii la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, eliberează din funcție judecătorii, numește și eliberează din funcție președinții sau vicepreședinții de instanță;

b) primește jurământul judecătorilor;

c) aprobă regulamentele privind criteriile și procedura de selectare a candidaților la funcția de judecător, de promovare în funcția de judecător la o instanță superioară, de numire în funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței și de transferare a judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară;

d) aprobă regulamentul de desfășurare a concursului pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței și asigură organizarea și desfășurarea concursului;

e) dispune interimatul funcției de președinte sau de vicepreședinte al judecătoriei, al Curții de Apel sau al Curții Supreme de Justiție, în cazul vacanței

funcției sau suspendării din funcție a acestora, pînă la completarea funcției vacante în modul stabilit de lege sau anularea suspendării;

f) aplică măsuri de încurajare în privința judecătorilor;

g) numește membrii colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor și ai colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor, conform competenței sale.

(2) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul instruirii inițiale și continue a judecătorilor și a personalului secretariatului instanțelor judecătorești:

a) desemnează judecătorii în cadrul Consiliului Institutului Național al Justiției;

b) aprobă strategia privind formarea inițială și continuă a judecătorilor, prezintă opinia asupra planului de acțiuni pentru implementarea acesteia;

c) examinează și prezintă opinia asupra regulamentului de organizare a concursului de admitere în Institutul Național al Justiției, asupra programelor didactice și a planurilor de învățămînt pentru cursurile de formare inițială și continuă în cadrul Institutului, asupra regulamentului de organizare a concursului pentru suplinirea posturilor didactice, precum și asupra componentei comisiilor pentru examenele de admitere și de absolvire a Institutului Național al Justiției;

c²) delegă judecătorii pentru participare la seminare, conferințe, cursuri de instruire și deplasări în interes de serviciu;

d) prezintă, anual, pînă la 31 martie, Institutului Național al Justiției propunerile privind numărul de locuri ce vor fi scoase la concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător în anul următor;

e) examinează contestațiile la hotărârile colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor și ale colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor.

(3) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul respectării disciplinei și eticii judecătorilor:

a) adoptă hotărâri privind petițiile cetățenilor în problemele ce țin de etica judecătorilor;

b) examinează contestațiile hotărârilor emise de colegiul disciplinar;

c) în baza hotărârii colegiului disciplinar, decide eliberarea din funcția de judecător;

c¹) în baza hotărârii colegiului disciplinar, decide privind eliberarea din funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței de judecată.

(4) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul administrării instanțelor judecătorești:

a) audiază informația Ministerului Justiției referitoare la activitatea privind asigurarea organizatorică, materială și financiară a instanțelor judecătorești;

b) aprobă Regulamentul privind modul de repartizare aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea acestui proces;

c) examinează, confirmă și propune, în modul stabilit de legislația în vigoare, proiectul bugetelor instanțelor judecătorești;

d) prezintă anual, dar nu mai tîrziu de 1 aprilie, Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova un raport asupra modului de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești în anul precedent;

d¹) colaborează cu societatea civilă și mass-media pentru informarea publicului despre activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești;

e) aprobă structura aparatului Consiliului Superior al Magistraturii, numește, promovează, transferă și eliberează din funcție angajații aparatului, aplică față de aceștia măsuri de încurajare și sancțiuni disciplinare;

f) acordă concediile de odihnă anuale președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești.

(5) În scopul realizării funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii poate avea și alte competențe în condițiile legii.

(5¹) În calitate de organ de autoadministrare judecătorească și de garant al independenței autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor normative care vizează sistemul judecătoresc.

(6) În vederea realizării corespunzătoare a funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii aprobă acte normative întru executarea prevederilor legislației din domeniul organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii întocmește și păstrează dosarele personale ale judecătorilor din instanțele judecătorești.

Articolul 15. Ședințele

„[...]”

(2) Ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii care sunt în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin. (1).

[...]”

Articolul 24. Adoptarea de hotărâri

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor săi, cu excepția cazului prevăzut la art.19 alin.(4). [...]”

Prevederi relevante din Legea nr.100/22.12.2017 Lege cu privire la actele normative:

Articolul 5. Clasificarea normelor juridice

(1) În funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii.

(2) Normele juridice generale sînt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

(3) Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Prevederi relevante din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 6 din 16 mai 2013, prin care Înalta Curte a reiterat că orice normă legală ori modificare

legislativă, care ar avea ca efect blocarea sub orice formă a funcționalității unei instituții constituționale, se consideră neconstituțională ab initio (§ 59).

Prevederile relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 24 din 10 septembrie 2013, prin care Curtea a dezvoltat principiul separației și colaborării puterilor statului, garantat de art. 6 din Constituție, și a dedus drept componentă inalienabilă a acestui principiu echilibrul ramurilor puterii de stat.

Prevederile relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 4 martie 2016 privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 1115-XIV din 5 iulie 2000 cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova, prin care Curtea a notat că Constituția consacră o diviziune tripartită a funcțiilor statului, care este un principiu fundamental de organizare a statului și că pornind de la spiritul Constituției, trebuie să se asigure funcționalitatea instituțiilor constituționale ale statului. Mecanismele prevederilor constituționale au menirea să asigure funcționalitatea instituțiilor statului, în diferite circumstanțe.

În Memoriul *Amicus Curiae* privind întrebările cu referire la articolul 78 din Constituția Republicii Moldova, adoptat în cadrul celei de-a 87-a Sesiuni Plenare din 17-18 iunie 2011, Comisia de la Veneția a constatat, între altele, că:

„38. [...] Deoarece Constituția Republicii Moldova nu oferă îndrumări asupra modului de a gestiona circumstanțele excepționale actuale din țară, interpretarea textuală a articolului 78 ar putea produce rezultate nesatisfăcătoare. Acest lucru se datorează faptului că duce la repetarea la nesfârșit a aceleiași proceduri de alegere a Președintelui, generând un cerc vicios de alegeri și dizolvări. Având în vedere incapacitatea Parlamentului de a alege un candidat de compromis și, astfel, să evite continuarea crizei, ar putea fi mai oportun să se revină la interpretarea funcțională a Constituției, analizând Constituția ca un tot unitar și obiectivul specific al art.78, care urmărește să asigure funcționarea efectivă a organelor constituționale, ar trebui să existe o limită la aceste repetări, pentru a preveni abuzurile legate de dizolvările repetate și pentru a oferi garanția necesară a stabilității politice în țară.”

B. Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni („CCJE”)

36. Pasajele relevante speței din Avizele CCJE stabilesc următoarele:

Avizul nr. 10 (2007) al CCJE

„15. Structura Consiliului Justiției trebuie să-i permită să i se garanteze independența și să-și îndeplinească funcțiile efectiv.

16. Consiliul Justiției poate fi format fie în exclusivitate din judecători, fie alternativ din judecători și non-judecători. În aceste două situații trebuie evitat orice corporatism.

18. Atunci când structura este mixtă (judecători și non-judecători), CCJE consideră că pentru a evita orice manipulare sau presiune inadecvată, Consiliul Justiției trebuie să numere o majoritate substanțială de judecători aleși de egalii lor.

Avizul nr. 24 (2021) al CCJE

29. CCJE recomandă ca consiliile judiciare să fie alcătuite dintr-o majoritate a judecătorilor aleși de colegii lor. Alți membri pot fi adăugați în funcție de competențele consiliilor. CCJE recomandă ca un consiliu să aibă și membri care nu fac parte din sistemul judiciar, care să cuprindă eventual și persoane care nu sunt practicieni ai domeniului juridic. Deși judecătorii ar trebui să fie întotdeauna în majoritate, membrii din afara sistemului judiciar, care ar fi de preferat să aibă și drept de vot, asigură o reprezentare diversă a societății, reducând riscul de corporatism. Participarea membrilor din afara sistemului judiciar poate să sporească legitimitatea și poate să combată percepția despre sistemul judiciar ca fiind „un domeniu rezervat profesioniștilor dreptului”. CCJE adoptă în această privință o părere mai nuanțată decât cea exprimată în Avizul nr.10 (2007).”

Cauza Denisov v. Ucraina, (Cererea nr. 76639/11, Hotărârea Marii Camere din 25 septembrie 2018) Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a tratat corespunderea prevederilor legislației ucrainenești cu prevederile art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului în ceea ce privește componența Colegiilor din subordinea forului suprem de autoadministrare judecătorească.

Potrivit Opiniei comune nr. 1082/2022 din 20 iunie 2022 a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului European, au fost făcute mai multe concluzii cu privire la unele prevederi ale Legii pînă la operarea noilor modificări, astfel:

49. Comisia constată că, potrivit Constituției Republicii Moldova, CSM este format din 12 membri - șase judecători și șase membri non-judecători. Orice cvorum ar trebui să fie determinat pe baza numărului de membri ai CSM-ului, astfel cum este definit de Constituție. Presupunând că arti. 15 alin. (2) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii stabilește cvorumul la nivelul a opt membri (două treimi din doisprezece), Comisia consideră că acest prag se încadrează în gama de soluții acceptabile. În plus, pentru a respecta concepția constituțională a CSM-ului, în special ideea de reprezentare a judecătorilor și a membrilor non-judecători în acest organ, este important ca majoritățile decizionale să nu poată fi asigurate exclusiv de voturile unuia dintre aceste grupuri.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 7 aprilie 2022, Curtea a formulat unele concluzii cu privire la cvorumul Consiliului Superior al Magistraturii în situația componenței reduse, în punctele 85 – 88:

84. Având în vedere că articolul 15 alin. (12) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 reprezintă o normă conținută în dispozițiile finale și a fost adoptată în circumstanțele în care Consiliul Superior al Magistraturii activa într-o componență redusă, Curtea reține că aceste prevederi trebuie interpretate, mai curând, în sensul în care suspendă aplicabilitatea regulii cvorumului de două treimi din membri și a regulii potrivit căreia Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul majorității membrilor săi, în favoarea aplicării normelor generale ale Codului administrativ.

85. Această interpretare are ca efect acordarea către Consiliul Superior al Magistraturii care funcționează cu șapte membri (dintre care șase judecători aleși), marea majoritate a acestora având mandatele expirate, a competenței de a decide cu majoritate simplă de patru voturi chestiunile care pun în aplicare atribuțiile sale constituționale.

86. Așadar, Curtea menționează că instituirea unui asemenea mecanism referitor la exercitarea atribuțiilor prevăzute la articolele 123 și 136 alin. (2) din Constituție afectează echilibrul dintre condiția asigurării independenței judecătorilor și condiția evitării autoguvernării corporatiste în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

87. Autoguvernarea corporatistă apare în situația în care un număr redus de membri ai Consiliului care fac parte din rândul judecătorilor au competența să decidă cu privire la numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători. În acest caz, sistemul judecătoresc este lipsit de o monitorizare din partea membrilor non-judecători ai Consiliului și, prin urmare, diminuează încrederea publicului în organul de administrare a puterii judecătorești.

88. Din acest motiv, Curtea reține că textul „stabilite prin Constituția Republicii Moldova” din articolul 15 alin. (12) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 este contrar articolului 122 din Constituție. Acest fapt exclude competența Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta, pe baza articolului 15 alin. (12) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, hotărâri care rezultă din atribuțiile prevăzute de articolele 123 și 136 alin. (2) din Constituție.

Argumentele sesizării

Curtea Constituțională contribuie la buna funcționare a autorităților publice în cadrul raporturilor constituționale de separație, echilibru, colaborare și control reciproc ale puterilor statului.

La 29 iulie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 246 (Monitorul Oficial din 26 august 2022, Nr. 267-273 art. 564).

În temeiul articolului III punctul 10 redacția art. 15 alin. 2 a suferit modificări în sensul în care la alineatul (2) sintagma „membrii lui” s-a substituit cu textul „membrii care sunt în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin. (1).”

Analiza actelor citate mai sus subliniază că standardul cu privire la un echilibru între reprezentanții judecători și cei non-judecători este obligatoriu cu referire la organele ierarhic inferioare ale unui organ de autoadministrare judecătorească. Prin urmare un standard echivalent trebuie să fie aplicat și față de Consiliul Superior al Magistraturii.

În jurisprudența sa constantă Înalta Curte a reiterat că normele și spiritul Constituției urmăresc asigurarea continuității exercitării puterii de către instituțiile statului, constituite în conformitate cu prevederile Constituției, iar situațiile provizorii, precum interimatul, menite să evite crearea vidului de putere și să asigure

organizarea mecanismelor de formare a instituțiilor funcționale plenipotențiare, trebuie să fie înlăturate cât mai curând posibil (*HCC nr. 9 din 21.05.2013, §77*).

Curtea a reținut că, indiferent de circumstanțele care au determinat nefuncționalitatea unei autorități publice, este impusă obligația imperativă de a se subordona Constituției pentru asigurarea funcționalității depline a instituțiilor statului.

Pe de altă parte, o situație de incertitudine și lipsa unei reprezentări din partea judecătorilor ar putea crea o situație de blocaj instituțional.

Aplicarea prevederilor alin.(2) art.15 din Legea nr.947/96, în situația în care lipsa componentei depline a Consiliului Superior al Magistraturii, are drept cauză imposibilitatea completării organului de autoadministrare judecătorească cu membrii desemnați din rîndul judecătorilor de către Adunarea Generală a Judecătorilor. Desfășurarea Adunării pe 17 martie 2023 s-a soldat cu rezultate imprevizibile, fiind anunțată întrerupere pînă la 28 aprilie 2023.

Experiența anilor precedenți privind alegerea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul judecătorilor de către Adunarea Generală a Judecătorilor, denotă că această procedură este una de lungă durată și imprevizibilă, motiv din care există riscul că la Adunarea Generală a Judecătorilor din 28 aprilie 2023 să nu fie aleasă o parte din membrii judecători.

Totodată, reforma justiției inițiată în 2022 a demarat cu o viziune de evaluare extraordinară a integrității etice și financiare a membrilor organului de autoadministrare judecătorească, ce va continua cu evaluarea externă a judecătorilor, așa numitul proces de vetting.

Pentru promovarea acestei reforme, la diferite etape de implementare, organul de administrare judecătorească are obligația să se implice prin executarea unor chestiuni organizatorice, pentru a nu admite un blocaj total în activitatea sistemului judecătorec.

Prin urmare, funcționalitatea Consiliului Superior al Magistraturii la această etapă de tranziție, este una care se impune în mod imperios.

Această activitate este necesară pentru asigurarea unui echilibru instituțional, astfel că, prin aplicarea acestui mecanism va fi evitată prejudicierea funcționării organului de autoadministrare judecătorească și a sistemului judecătorec.

Prin diminuarea numărului necesar pentru atingerea cvorumului, se periclitează bună funcționalitate a Plenului CSM, care în virtutea precedentelor sus-menționate nu ar putea adopta nici o hotărâre care ar afecta independența și cariera judecătorilor.

Consiliul consideră că prin aplicarea acestor prevederi la această etapă de tranziție, cînd nu este finalizată procedura de completare a componentei CSM cu membrii din rîndul judecătorilor (din motive imputabile sistemului judecătorec), se urmărește asigurarea funcționalității organelor constituționale ale statului.

Totodată, activînd în componența redusă, pînă Adunarea Generală a Judecătorilor va alege din rîndul judecătorilor membrii permanenți, Consiliul Superior al Magistraturii în această perioadă de tranziție va exercita competențe reduse, pentru a exclude orice dubii cu referire la legalitatea hotărîrilor adoptate de Plenul CSM, limitîndu-se la examinarea chestiunilor ce țin de organizarea activității instanțelor judecătorești și a organului de autoadministrare judecătorească.

Or, în situația în care la moment Consiliul este reprezentat doar de un singur

reprezentant al puterii judecătorești, adoptarea oricărei hotărâri privind cariera și răspunderea disciplinară a judecătorilor, precum și alte competențe, pentru soluționarea cărora este necesar să fie asigurat cvorumul legal și prezența a cel puțin jumătate din membri Consiliului cu statut de judecător ar putea ridica semne serioase de întrebare cu privire la legitimitatea componenței acestui Consiliu.

Această activitate este necesară pentru asigurarea unui echilibru instituțional, astfel că, prin aplicarea acestui mecanism va fi evitată prejudicierea funcționării organului de autoadministrare judecătorească și a sistemului judecătoresc.

Admisibilitatea:

Interpretarea constituționalității acestei norme este necesară pentru a exclude orice incertitudini în ceea ce privește funcționalitatea organului constituțional-Consiliul Superior al Magistraturii, în componență limitată, pînă ce sursa de blocaj nu va fi eliminată (Adunarea Generală a Judecătorilor va alege din rîndul judecătorilor membrii permanenți ai Consiliului Superior al Magistraturii).

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, precum și art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea prezentată ține de competența Curții Constituționale, prerogativa Curții fiind să stabilească corelația dintre normele legislative supuse interpretării și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

Potrivit art. 4 alin. (5¹) al Legii nr. 947-XIII cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de organ de autoadministrare judecătorească și de garant al independenței autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor normative care vizează sistemul judecătoresc.

Solicitarea autorului sesizării

În contextul celor expuse, având în vedere importanța deținerii calității nu doar a funcționalității dar și reprezentativității componenței Consiliului Superior al Magistraturii, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii,

Solicită

Controlul constituționalității sintagmei "care sunt în exercițiul funcției" din articolului 15 alineatul 2 a Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Cu cele mai înalte considerațiuni,

**Președinte interimar al
Consiliului Superior al Magistraturii**

Nina Cernat

CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII
AL REPUBLICII MOLDOVA

2009, mun. Chișinău, str. Eminescu, 5
www.csm.md; email: aparatul@csm.md
tel. 990-990, fax 22-73-20

ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

2009, г. Кишинэу, ул. Еминеску, 5
www.csm.md; email: aparatul@csm.md
тел. 990-990, факс: 22-73-20

HOTĂRÂRE

cu privire la sesizarea Curții Constituționale referitor la controlul
constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din
19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii

4 aprilie 2023
nr. 104/5

mun. Chișinău

Examinând chestiunea cu privire la sesizarea Curții Constituționale referitor la controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, luând act de informația membrului Consiliului Superior al Magistraturii, Alexandru Postica, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

CONSTATĂ:

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu alin. (1) și (2) art. 1 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, fiind garantul independenței autorității judecătorești, care exercită autoadministrarea judecătorească.

Potrivit art. 4 alin. (5¹) din Lege, în calitate de organ de autoadministrare judecătorească și de garant al independenței autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor normative care vizează sistemul judecătoresc.

Prin Legea nr. 246 din 29 iulie 2022 pentru modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial din 26 august 2022, nr. 267-273 art. 564), au fost operate modificări în art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la

Consiliul Superior al Magistraturii prin substituirea sintagmei „membrii lui” cu enunțul „membrii care sunt în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin. (1)”.

Analizând modificările operate în alin. (2) al art. 15 din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 Plenul Consiliului reține că, deși legiuitorul a făcut posibilă funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii cu un număr redus de membri, activitatea Consiliului, în această perioadă, nu poate conduce la o bună funcționalitate a organului de autoadministrare judecătorească care, nu este în drept să emită hotărâri ce ar afecta independența și cariera judecătorilor.

Având în vedere că, alegerea membrilor judecători în Consiliul Superior al Magistraturii de către Adunarea Generală a Judecătorilor este o procedură de durată și imprevizibilă, în situația în care Adunarea Generală a Judecătorilor din 17 martie 2023, în procesul căreia urma a fi examinată această chestiune, ar fi fost posibilă deblocarea activității organului de autoadministrare judecătorească, însă a fost amânată până la 28 aprilie 2023.

Situația de incertitudine și lipsa unei reprezentări din partea judecătorilor ar putea crea o situație de blocaj instituțional.

Problema abordată în sesizare urmează a fi examinată în raport cu aplicabilitatea normelor constituționale și asigurării funcționalității instituțiilor de stat, prin prisma prevederilor legale invocate.

Or, la moment, activitatea Consiliului Superior al Magistraturii (în componență limitată), format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și care este garantul independenței autorității judecătorești ar putea fi blocată.

Astfel, Sesizarea vizează, în fond, principiul reprezentativității puterii judecătorești în componența Consiliului Superior al Magistraturii, separației puterilor în stat prin prisma echilibrului acestora, cât și funcționalității instituțiilor constituționale.

Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al membrilor prezenți, cu excepția cazului prevăzut la art. 19 alin. (4).

Din raționamentele expuse supra, cu 3 (trei) voturi pro și 1 (unu) voturi împotriva ale membrilor prezenți la ședință, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii conchide de a sesiza Curtea Constituțională referitor la controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și 25 lit. d¹) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. a) și 38 alin. (1) lit. d¹) din Codul

jurisdicției constituționale, conducându-se de prevederile art. 4 alin. (5¹) și art. 24 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996, art. 191 alin. (3) și 209 alin (1) din Codul Administrativ al Republicii Moldova, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

HOTĂRĂȘTE:

Se sesizează Curtea Constituțională referitor la controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

**Președintele ședinței Plenului
Consiliului Superior al Magistraturii**

Nina Cernat